

ки людини вона пов'язана з формуванням особливої «евристики страху» перед загибеллю людства, подолання якого пов'язане із затвердженням у суспільній свідомості «імперативу відповідальності».

У зв'язку з цим проблема соціальної відповідальності має не тільки теоретичний, а й практичний характер, оскільки вона пов'язана з корінною перебудовою суспільної моралі, етичного знання і виховання, зі створенням нової системи цінностей, адекватної стосовно нових умов і перспектив розвитку цивілізації, коли будь-який вчинок продиктований розумінням відповідальності як поведінкового імперативу.

О. В. Бровко, аспірант

НЕОБХІДНІСТЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ В УКРАЇНІ

Адміністративно-територіальний устрій України (АТУ) сформувався за часів СРСР і мав за мету забезпечувати роботу командно-адміністративної системи управління республікою.

У процесі посткомуністичних трансформацій більшість держав Центрально-Східної Європи в 90-х рр. минулого століття провели низку адміністративно-територіальних реформ (АТР), унаслідок яких відбулося демонтування командно-адміністративної системи управління та впровадження принципу субсидіарності, що збільшило ефективність адміністрування на місцях [1].

В Україні, незважаючи на численні спроби, так і не відбулася модернізація АТУ, яка б забезпечила перехід від командно-адміністративної системи управління до запровадження принципу субсидіарності в адміністративно-територіальній системі країни. Т. Панченко вказує на те, що чинне законодавство майже не використовує концепт «субсидіарності», за винятком Бюджетного кодексу [2, с. 216–217].

Концентрація повноважень та ресурсів навколо центральних органів виконавчої влади призводить до неефективності державного адміністрування на місцях (централізація в прийнятті рішень ускладнює вирішення базових проблем на місцях), а перерозподіл ресурсів між одиницями адміністративно-територіальної системи України ліквідує стимули для залучення інвестицій. Відсутність повноважень для вирішення значної частини проблем на місцях призводить до залежності (як фінансової, так і управлінської) від центральних органів виконавчої влади або від вищестоящих елементів системи АТУ.

На сьогодні важливою проблемою є те, що місцеве самоврядування не виконує свої функції, оскільки в них не вистачає повноважень і відсутні ресурси. Причина ця схована в системі територіального устрою держави. Необхідно знайти раціональне поєднання загальнодержавного і територіального управління та місцевого самоврядування. Активізація діяльності регіональних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування дає змогу в умовах нестійкості та невизначеності, що спостерігається сьогодні, більш оперативно приймати необхідні для регіону рішення [3].

Україні доречно скористатися європейським досвідом АТР та зробити низку необхідних кроків, які позитивно вплинуть на проведення АТР в Україні:

– розробити нове законодавство, яке має передувати практичним крокам, адміністративна реформа — реформі територіального поділу, а будь-які дії мають здійснюватися лише тоді, коли вони будуть зрозумілими та прийнятними для більшості населення, якого вони торкаються;

– розробити цілісну концепцію трансформації державного управління і концепцію АТР в Україні. Остання повинна включати конкретні положення та чіткі вимоги щодо утворення адміністративно-територіальних одиниць і визначити організацію системи органів «публічної» влади, а також порядок формування кожного рівня АТУ;

– визначити оптимальну модель АТР, яка б поєднувала потужні повноваження центральних органів влади, з одного боку; з другого — сприяла розвитку демократизації через посилення ролі місцевого самоврядування в країні;

– урегулювати питання діяльності органів місцевого самоврядування і організації діяльності територіальних громад у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

– територіальний перерозподіл розглядати як кінцевий результат упорядкування владних повноважень, використання організаційних, фінансових, кадрових ресурсів з метою оптимізації процесу надання послуг населенню на принципах демократії [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Модернізація адміністративно-територіального устрою України: політичний вимір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/979/>.
2. Панченко Т. В. Принцип субсидіарності у сучасному демократичному розвитку / Т. В. Панченко. – Х. : Майдан, 2011. – 366 с.
3. Дегтярьова І. О. Фактори підвищення конкурентоспроможності сучасного регіону [Електронний ресурс] / І. О. Дегтярьова. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/ejournals/Dutp/20091/doc_pdf/Degtyareva_IO.pdf.
4. Нагорний С. «Перекроювання» у країнах Вишеградської групи: висновки для України [Електронний ресурс] / С. Нагорний. – Режим доступу: <http://icps.com.ua/pub/files/113/79.pdf>.